

Barnabókaútgáva

Treytin fyri fleiri bókum er stór søla

— Treytin fyri at vit alla tíðina kunnu geva barna- og ungdomsbækur út er hon, at bókurnar verða keyptar so hvørt, sigur Johannes Enni.

Johannes er ein av teimum lærarunum, sum hevur bókadeildina hjá Føroya Lærarafelag um hendi. Og bókadeildin er tann útgevarin í Føroyum, sum gevur flestar barnabækur út.

Í ár hevur bókadeildin givið átta bækur út. Tað er tað mesta, sum er komið út eftir einum ári. Í tvey 30 árin, lærarafelagið hevur givið bækur út, hevur felagið givið út, hevur felagið givið 111 bækur út.

Lagt dent á føroyskar bækur

Johannes greiðir frá, at í ár hevur bókadeildin lagt dent á at geva út bækur, sum eru skrivaðar á føroyskum. Og fyra av teimum, sum eru komnar í ár, eru av føroyskum uppruna.

Næsta ár er ætlanin at geva einar 6-8 bækur út. Tá er ætlanin at leggja dent á ungdomsbækur.

Tað hevur ofta gingið trupult at sleppa av við bókurnar, men Johannes sigur, at í ár hava tvey

selt rættiliga nógvar bækur — meira enn eina fyri hvørt barnið. Hann heldur, at hetta kemst av barnaárinum.

— Hvát er orsøkin til, at so lítið ofta verður selt av føroyskum barnabókum?

— Søluskipanin hevur ikki verið góð. Í heila tikið er einki munagott gjørt. Men hon er tó betrað nóg. Eisini skal havast í huga, at barnabókin sum soleiðis er nýggj. Harafturat hevur úrválið av føroyskum barnabókum verið so lítið.

Roynd at gera tær hugtakandi

— Eru bókurnar ov lítið hugtakandi?

— Tað kann vera, men tær eru nógvar frægari nú, enn tær hava verið. Sum dømi kann eg nevna ta nýggju bókina »Per og eg«, sum júst er komin. Hon hevur fleiri lítaðar tekningar, so vit hava roynt at gera tær meira hugtakandi, men tað er dyrt.

— Tær føroysku barnabókurnar eru kanska ov dýrar?

— Tað haldi eg ikki. Tær eru ofta biligari enn útlendskar bækur. T.d. tá vit gera onkra bók saman við øðrum londum — tað sum vit rópa samþrent — eru tær føroysku biligari.

Stuðul

Hvør bókin verður prentað í 2000 eintøkum. Árliga slán liggur um eina kvart millión kr. Tá er Mín Jólábók, sum lærarafelagið eisini gevur út, ikki tikið við.

Men hendan sølan er ikki nóg mikið til útreiðslurnar í samband við at reka forlagið, hava eina goymslu, veita samýning til tæy, sum týða bókurnar, og at avgreiða tær.

Ti fær bókadeildin ein peningaligan stuðul úr landskassanum. Hann er nú 350.000 kr. um árið. Men sjálvar bókurnar verða ikki seldar fyri ein minni pris, enn tað kostar at framleiða tær.

Óneyðugt, at hævundin skal hava peningaligt stríð

Land og kommunur kundu í felag keypt 500 bækur til skúlar, so komu pengar beinanvegin inn

Tað er trupult at geva bækur út í Føroyum. Tað tekur langa tíð. Tað er dyrt. Og tað er strígið.

Bókaforlagini í Føroyum eru mong, men tvey flestu eru smá. Nógvir av rithøvundunum velja av ymiskum orsökum sjálvir at geva bækur sínar út, men so hava teir eisini sjálvir ta figgjarglugu ábyrgdina.

Ein av teimum rithøvundunum, sum sjálvir gevur bækur sínar út, er Marianna Dahl. Orsøkin er hon, at tað tekur fleiri ár hjá forlaginum at fáa eina bók út.

Sum dømi nevni hon, at tann fyrsta barnabókin hjá sær hevði try á um útkomuna. Hetta tíðindi hon íviki at halda fram við, og tí hevur hon

sjálf givið tær triggjar seinastu bókurnar hjá sær út.

— Men tað er eitt stórt figgjargligt tak at fara undir og man kann vága eitt peningaligt hall, sigur Marianna.

Sum dømi um, hvussu vit kundu bæt um hesi viðurskipti, nevni hon eina skipan í Noregi, sum kundi verið fylgd her.

Hon visir á, at landsins ella teir kommunalu myndugleikarnir kundu keypt eitt ávíst tal av bókunum, t.d. 500 eintøk, sum blivu send til skúlar kring landið.

— Samstundis sum myndugleikarnir so høvdu stuðlað útgávu, høvdu bókurnar komið longur út. Á hendan hátt

hevði man eisini hjálpt teimum smáu skúlnum, sum ofta ikki fáa játtanir at keypa bækur, tí kommunurnar hava ikki ráð, sigur Marianna. Soleiðis fingur hesir skúlar eisini eitt savn við føroyskum barnabókum. Marianna heldur, at hetta hevði verið hugnaligari. Rithøvundurin hevði verið tryggjaður figgjargluga beinanvegin og hetta hevði verið ein lætti hjá honum. Hon heldur, at tað er órimligt eisini at lata rithøvundarnar stríðast við teimum peningaligu spurningunum.

— Tað skuldi verið óneyðugt, tá man hugsar um, at hann fyrst hevði havt stríðið av at skriva bókina, sigur Marianna.

Hans hevur lisið nakrar føroyskar bækur:

— Men eg lesi mest danskar bækur, tí eg haldi tær vera betri. Eg eri byrjaður upp á nakrar føroyskar, men havi lagt tær frá mær, tí tær eru so lítið hugtakandi. Men tær flestu havi eg tó lisið lidnar, sigur Hans.

Hann heldur, at tann besta bókin, hann hevur lisið á føroyskum, er Svalbard Robinson. Hann heldur ikki, at tað er munur á teimum bókunum, sum eru týddar, og teimum sum eru skrivaðar á føroyskum.

— Um tær vóru fleiri, hevði eg helst lisið fleiri, sigur Hans.

Hansina Dahl, 11 ár
Hans Kass, 11 ár

Hansina lesur nógvar føroyskar bækur; tí henni dæmar tær væl:

— Men tær útlendsku eru meira spennandi. Eg haldi, at tær føroysku kundu verið meira spennandi. Ikki tí, eg havi lisið onkrar spennandi á føroyskum, men tær hava verið týddar, t.d. Hin stósti Mohikanin, sigur Hansina.

Hon heldur, at tað eru tær føroysku orðini, sum gera bókurnar tungar. Tað er ikki evni í bókunum, sum er keðiligt.

Hansina sigur, at tær bókurnar, sum eru skrivaðar á føroyskum eru líka góðar sum útlendskar, men tær eru ikki so spennandi.

Hansina er nøgd við úrválið á føroyskum bókum.

Súsanna lesur nógvar føroyskar bækur, tá hon einki annað hevur:

— Mær dæmar tær føroysku bókurnar væl, men tær kundu verið meira spennandi. Evni er ofta keðiligt. Viðhvørt gott, men ongið spennandi, sigur Súsanna.

Hon lesur mest í frilestrartíðum, men eisini nakað lænir hon á søvnunum. Tann besta týdda bókin, henni dæmar, er Frændaleysur, meðan Dirdri er tann besta føroyska.

— Dirdri er ikki spennandi, men hon er væl skrivað, sigur Súsanna.

Erling Egholm, 12 ár
Súsanna Nielsen, 13 ár

Erling lesur nógvar føroyskar bækur:

— Mær dæmar væl tær føroysku bókurnar. Nógvar góðar eru at finna ímillum, hóast evni í bókunum ofta er keðiligt, sigur Erling.

Av føroyskum uppruna-bókum hevur hann m.a. lisið tær hjá Mariannu Dahl. Honum dæmar tær væl, tí tær eru skrivaðar um føroysk børn.

— Eg lesi mest í frilestri, men læni nógvar á bókasavninum og í skúlanum. Eg kundi hugsa mær fleiri bækur á føroyskum, sigur Erling.

Føroyskar barnabækur 1979

Hesin listi er eitt yvirblik yvir barnabækur, sum eru komnar út higartil í ár.

Bækur, sum í hesum tíðarskeiði eru útaftekurnar í nýggjum upplagi, eru ikki tiknar við, og heldur ikki bækur, sum burturav eru ætlaðar til skúlabrúka.

Myndabækur og bækur fyri smærri børn

Thorbjørn Egnar: Klintrimús og hini dýrin í Valbakkaskógnum.

Hetta er bókin um Klintrimús, sum heldur vil syngja og spæla allan dagin, istaðin fyri at arbeiða og henta natur.

Grethe Horn Mathismoen: Børn um allan heim.

Í hesi bók verður sagt frá, hvussu børn hava tað í øðrum londum og her heima hjá okkum. Bókin er givin út í samband við, at tað í ár er Altjóða Barnaár.

Jesus og blindi biddarin. Umsett og tilevnað hava Johs. Andr. Næs og P.J. Sigvardsen.

Elin Mortensen: Sanna í summarfri.

Sanna og Jákup, sum búgva í Havn, fara út á bygd at ferðast í summarfrítíðini.

Svend Otto S. Mass og Milalikkur.

Ein myndabók um grønendingadreingin Mass, sum á 6 ára føðingardegnum fær eina sleðu og hundahvelpin, Milalikk, í føðingardagsgávu.

Rani og Rúna.

Ráðið fyri ferðslutrygd hevur givið bókina út, og allan vegin í søguni fært tú at vita, hvussu tú skalt bera teg at, ella hvussu tú ikki skalt bera teg at, fyri at sleppast skal undan ferðsluvandlukkum.

Jonathan Wills: Linda og vitin.

Ein myndabók um Lindu, sum býr í Hetlandi. Pápi hennara er vitavörður úti á einum skeri. Linda sigur frá eini ferð út á vitan saman við pápanum og nøkrum øðrum monnum.

Bækur fyri størri børn

Marianna Debes Dahl: Dirdri.

Dirdri er 12 ára gomul smágenta og býr í

Skotlandi. Mamma hennara er úr Føroyum. Í samband við starv sitt fer pápin nakrar mánaðir burtur í lond; mamman fer við, og Dirdri fer heim til onnu sína í Føroyum.

Robert Fisker: Fongurin.

Ein søga frá steineldini um tann unga veiðimannin, Guru, sum má flýggja frá bygdarfolkinum og berjast móti tí hvíta tarvinum — tí stóra andanum á skógnum.

Steinbjørn B. Jacobsen: Hin reyða ryssan. Bókin er um børn í Føroyum í dag, um Mariu sum gongur í 6. flokki, og sum ynskir sær eitt ross.

Any Thyregod: Bjørn Sjógarpur.

Ein søga um vikingarnar, sum komu til Amerika. Bjørn er føddur í Íslandi. Hann fer til Grønlands saman við foreldrum sínum og systri. Har búsetast tær stutt frá Eiriki Reyða, sum er flýddur úr Íslandi.

Rosemary Weir: Glasbúrið.

Glasbúrið er um dreingin Nikolaj Nuffield, sum longu sum 6 ára gamal hevur havt klaverkonserter við gitnum orkestrum og tónleikstjórum.

Sven Wernström: Javnlikin Jesus.

Í hesi bók verður Jesus lýstur sum eitt vanligt menniskja — ein hetja, men eisini ein, ið kann mistaka seg. Hann stríðist fyri teimum fátæku og veikum, móti teimum ríku og teimum fremmandu valdsharrunum.

Frida Zachariassen: Barnaár 1979.

»Hetta eru hugleiðingar um ymiskt gamalt, og okkurt lítið uppskot, nú tær sum fyrreika barnaárið hava heitt á fólk um slíkt. Tí deils er tað eisini skrivað, tí børn og ung nú eru farin at spyrja eftir ymsum, sum gamalt er.»

Søgusøvn

Chr. Hof: Barnasøgur. Bd. 2.

Chr. Hof: Barnasøgur. Bd. 3.

Chr. Hof: Til fjalls og fjøru.

Jákup Jakobsen: Føroysk Ævintýr I.

Andrian Johansen: Eitt loyndarmál og aðrar søgur.